

สดุดีปรีดี พนมยงค์

'วาฮิด-ชาน' ร่วมเชิดชูเกียรติ

15/1/2555 ค.ศ. ๒๕๕๕

เนื่องในโอกาสครบรอบร้อยปีแห่งชาตกาลของรัฐบาลอาวุโส นายปรีดี พนมยงค์ ในวันที่ 11 พฤษภาคม และยูเนสโก (องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ) ได้ประกาศยกย่องเป็นบุคคลสำคัญของโลกและได้รับการบรรจุชื่อในปฏิทินเฉลิมฉลองของยูเนสโก ในปี ค.ศ. 2000-2001

ภาครัฐบาล และภาคเอกชนจัดงานเฉลิมฉลองเนื่องในโอกาสดังกล่าว ทั้งนี้ นายเค. เอช. อับดุลราห์มาน วาฮิด ประธานาธิบดีอินโดนีเซีย และนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรีไทย ได้ร่วมกล่าวคำสดุดีเชิดชูเกียรติ ณ หอประชุมใหญ่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ.2543 โดยนายสุลักษณ์ ศิวรักษ์ เป็นผู้แปลคำสดุดีของนายวาฮิด สรุปใจความสำคัญ ดังนี้

อับดุลราห์มาน วาฮิด
ประธานาธิบดีอินโดนีเซีย

“...บางครั้งเรา
ตื่นตื่นกับการสร้างสรรค์อนาคต
จนลืมอดีตอย่างน่าเสียดาย
เพราะฉะนั้น
ถ้าจะใช้สติปัญญาจริงจัง
ต้องนึกถึงอดีต นึกถึงปัจจุบัน
เพื่อรวมพลังไปสู่อนาคต...”

“ข้าพเจ้าได้ยินชื่อ ท่าน
ปรีดี พนมยงค์ ครั้งแรกเมื่อปี
พ.ศ.2518 และได้รับการบอกเล่า
จากนายสุลักษณ์ ศิวรักษ์ ทราบ
ว่าท่านเป็นผู้ประกาศการณ์และตั้ง
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จนบัดนี้
ได้มาร่วมฉลองก็ ดีใจที่ มรดก
ประชาธิปไตยและกฎหมายกลับ
มามั่นคงแน่นในประเทศไทย

ประเทศของเราเรียนรู้จากประเทศไทยใน
การตั้งมั่นในประชาธิปไตย เราพร้อมจะเรียนจาก
ไทย ในวาระที่เศรษฐกิจล่มจมจะฟื้นได้อย่างไร หวัง
ว่าเราจะได้เรียนจากนายปรีดีในการฟื้นฟูเศรษฐกิจ
การเมือง สังคม ชื่อของท่านปรีดีระบือไปทั่วเอเชีย
อาคเนย์ ไม่เฉพาะผู้ต้องการประชาธิปไตยเท่านั้น
ท่านเป็นบุคคลของชาติและนานาชาติ ท่านมีความรู้
ความสามารถมาก เห็นได้จากการตั้งมหาวิทยาลัย

ธรรมชาติซึ่งสำคัญและเป็นที่น่ายินดีที่สามารถรักษาคุณภาพในการเรียนรู้วิชาการที่สูงส่งไว้ได้ มหาวิทยาลัยอื่นๆควรเดินตามให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการและบัณฑิตกล้าหาญในทางการเมือง

การที่จะทำให้ประชาธิปไตยตั้งมั่นได้ ต้องสนับสนุนให้กฎหมายเป็นใหญ่เหนือทุกคน ไม่มีใครเหนือกฎหมายได้ ที่สำคัญคือท่านปรดีมองกลับทั้งพื้นฐาน ภูมิปัญญาดั้งเดิมและอนาคตไปพร้อม ๆ กัน

เราจะต้องรักษาเอกลักษณ์ เราต้องภูมิใจในกำพืดและเปิดโอกาสให้เยาวชนเดินทางไปสู่ออนาคตอย่างเหมาะสม มาวันนี้ก็ถือโอกาสร่วมเดินทางไปสู่ออนาคตร่วมกัน การเดินไปข้างหน้าสำคัญแต่ต้องเคารพอดีตด้วย

บางครั้งเราตื่นเต้นกับการสร้างสรรค์อนาคตจนลืมอดีตอย่างน่าเสียดาย เพราะฉะนั้นถ้าจะใช้สติปัญญาจริงจึงต้องนึกถึงอดีต นึกถึงปัจจุบันเพื่อรวมพลังไปสู่ออนาคต

ท่านปรดีต่อสู้ตลอดชีวิต แม้ตายในต่างแดน แต่การต่อสู้เป็นไปอย่างสันติและกฎหมายตลอดเวลา คุณสมบัติที่ปรากฏตลอดชีวิตนี้เป็นตัวอย่างให้ทุกคนเดินตาม

ประชาธิปไตยหมายถึงการยอมรับสิทธิความเห็นที่แตกต่างจากเรา หลายครั้งไม่่ง่ายที่จะยอมรับสิ่งที่คิด ที่ทำต่างจากเรา แต่ก็จำเป็น ยืนยันเสมอว่าทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกต่อรัฐ แต่การทำผิดกฎหมายนั้นยอมรับไม่ได้ การปกครองระบอบประชาธิปไตยมีปัญหาที่น่าท้าทาย คนที่สนใจเป็นผู้บริหารประเทศต้องกลับรับการท้าทายนั้น ถ้าท่านปรดีมีชีวิตอยู่ขณะนี้คงแก้ปัญหาได้ดีกว่านี้”

ชาน หลีกภัย
นายกรัฐมนตรี

“.....ในวันนี้เมื่อท่านปรดีได้รับการยอมรับแล้ว เราก็ต้องรักษาการยอมรับและค้ำยกย่องให้ยู่ต่อไป....”

“ผมรู้จักจากชื่อท่านปรดีมาตั้งแต่ยังเด็กๆ และวันหนึ่งเมื่อเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ซึ่งตรงกับยุคแห่งความเยียบเหงา แต่ก็เข้ามาด้วยความตั้งใจที่จะศึกษาและเรียนรู้ประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัย ขณะนั้นประเทศไทยถูกปกครองโดยคณะปฏิวัติ ซึ่งมหาวิทยาลัยจะมีทหารมาติดตามดูแล กิจกรรมต่างๆถูกควบคุม ในขณะที่เรียนมีเพื่อนๆหลายคนถูกไล่ออกเพราะทำกิจกรรม ยกเว้นจะมีโอกาสบ้าง คือ การแสดงในช่วงวันสถาปนามหาวิทยาลัยเท่านั้น ส่วนใหญ่เป็นละครการเมืองที่คณะนิติศาสตร์เป็นคณะหลักในการจัดแสดง ผมเคยมีโอกาสร่วมแสดงในระหว่างที่เป็นนักศึกษาด้วย

เราได้อ่านคำกล่าวของท่านปรดี เมื่อมีการก่อสร้างมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และ

การเมืองว่า มหาวิทยาลัยย่อมอุปมาประดุจป้อมน้ำบำบัดความกระหายของราษฎร ผู้แสวงหาความรู้อันเป็นสิทธิและโอกาสที่ควรมีควรได้ตามหลักแห่งเสรีภาพในการศึกษา

รัฐบาลและสภาผู้แทนราษฎรเห็นความจำเป็นในข้อนี้จึงได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้น อันนี้เป็นคำกล่าวที่แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจของผู้ประศาสน์การที่ต้องการส่งเสริมให้ราษฎรแสวงหาความรู้อย่างกว้างขวางรวมทั้งเพื่อ อธิบ สว นเผยแพร่อุดมการณ์ประชาธิปไตย

ด้วยข้อจำกัดที่ไม่ได้สัมผัส ไม่ได้รู้จัก ไม่เคยพบท่านด้วยตัวผมเอง ซึ่งก็ไม่สามารถพูดถึงท่านได้เหมือนกับพูดถึงคนที่เรารู้จัก ที่พูดด้วยปากเปล่า และพูดด้วยความรู้สึกเหมือนพูดถึง อาจารย์สัญญาธรรมศักดิ์ (อดีตนายกรัฐมนตรี) อาจารย์ป๋วย อึ๊งภากรณ์ (อดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย) ได้

แต่สมัยนั้นมหาวิทยาลัยไม่ได้รับการยอมรับเหมือนสมัยนี้ และเขาเรียกกันว่าใครเรียนนิติศาสตร์เป็นพวกนายปรีดี คำกล่าวนี้ผมยังพบเมื่อเรียนจบจากมหาวิทยาลัยไปเป็นทนายความที่ จ.ชลบุรี วันหนึ่งลูกความของผมใช้คำเหล่านี้กับผม ผมก็หึงสำนวนคดีต่อหน้าเขาและตอบเขาว่าถ้าคุณพี่พูดอย่างนี้ต่อหน้าผม ผมจะไม่ทำให้ ผมบอกว่าผมไม่เคยรู้จักอาจารย์ปรีดี แต่ท่านก็มีพระคุณต่อผม คำที่พี่พูดเป็นการดูหมิ่น ดังนั้นผมไม่ว่าความให้ ทำให้เขาต้องไปขอร้องรุ่นพี่ให้มาขอร้องผม แต่ผมก็ไม่ทำ ต่อ ประสบการณ์นี้สอนให้เราระมัดระวังตัว ในวันนี้เมื่อท่านปรีดีได้รับการยอมรับแล้ว เราก็คต้องรักษาการยอมรับและคำยกย่องให้อยู่ต่อไป

สำหรับการได้รับการยกย่องให้เป็นบุคคลสำคัญของโลกขององค์การวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) นั้น หลังจากมีการเสนอชื่อผมได้ทราบอย่างไม่เป็นทางการ

ในภายหลังว่ารายชื่อที่คณะกรรมการกลั่นกรองเสนอมาไม่มีชื่อท่านปรีดี มีเพียงพระนามของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเท่านั้น ผมจึงหารือกับคุณหญิงนงเยาว์ ชัยเสรี ซึ่งเป็นนายกสภามหาวิทยาลัยในขณะนั้น และทราบเหตุผลว่าเพราะยูเนสโกออกระเบียบใหม่ รวมทั้งอ้างว่าผลงานของท่านไม่เป็นที่รู้จักในภูมิภาค

ทางออกที่ดีที่สุดคือผมทำหนังสือไปถึงผู้อำนวยการองค์การยูเนสโก โดยมีข้อระบุว่าการที่ประเทศเสนอพระนามของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และนายปรีดี พนมยงค์ เป็นบุคคลสำคัญแห่งประวัติศาสตร์แห่งปี ค.ศ.2000-2001 เนื่องจากจะมีวาระเฉลิมฉลองครบรอบ 100 ปี ของทั้งสองท่าน และยินดีหากยูเนสโกจะเข้าร่วมดำเนินการด้วย อีกทั้งเน้นย้ำไปว่าสมเด็จพระราชชนนีทรงได้รับการยกย่องว่าทำงานช่วยเหลือชนกลุ่มน้อย ชาวไทยภูเขาและประชากรในท้องถิ่นที่ห่างไกลให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ส่วนอีกท่านคือ ท่านปรีดีเป็นบุคคลที่ได้รับการนับถืออย่างมากจากอุดมการณ์และผลสำเร็จในการทำงานด้านการศึกษา ความเป็นธรรมในสังคม สิทธิมนุษยชน ประชาธิปไตยและสันติภาพ ท่านจะได้รับการจดจำในฐานะนักการศึกษา นักปฏิรูปเพื่อความเป็นธรรมในสังคมที่ยิ่งใหญ่ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นรัฐบุรุษอาวุโส รวมทั้งขอร้องเป็นการส่วนตัวขอให้สนับสนุนข้อเสนอนี้

ต่อมาองค์การยูเนสโกได้เพิ่มชื่อของท่านปรีดีและประกาศทั้งสองท่านให้เป็นบุคคลสำคัญของโลกอย่างเป็นทางการในวันที่ 16 พฤศจิกายน 2542 การที่องค์การยูเนสโกประกาศชื่อท่านเป็นบุคคลสำคัญของโลกเป็นการยืนยันในเกียรติคุณของท่านที่ได้รับการยอมรับจากนานาชาติ

การจัดงานชาติกาล 100 ปี และการเฉลิม

ฉลองจากการได้รับการประกาศชื่อเป็นบุคคลสำคัญของโลกจากยูเนสโก ขอนำเหตุผลที่รัฐบาลไทยเสนอ
คำยกย่องในฐานะท่านเป็นบุคคลที่มีผลงานดีเด่นของโลกมากล่าวไว้ในโอกาสนี้จะเหมาะสมที่สุด

เมื่อกล่าวถึงผลงานของ นายปรีดี พนมยงค์ ผลงานของท่านทรงคุณค่าทั้งในระดับภูมิภาคและระดับ
สากล ถ้าได้ยื่นหยัดต่อสู้ด้วยหลักการร่วมมือระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคต
ตนเอง เสรีภาพ ความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน สิทธิมนุษยชน ปัจเจกชน ความเท่าเทียมกันภายในรัฐ
อธิปไตย ความยุติธรรม สันติภาพและความเป็นเอกราช ตัวอย่างเช่น นายปรีดีสนับสนุนในการกำหนด
อนาคตตนเองและความเป็นเอกราชของประเทศในภูมิภาคอินโดจีนอย่างจริงจัง

ในฐานะศิษย์เก่าที่มีความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของมหาวิทยาลัยและมีโอกาสทำงาน
รับใช้ ผมไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้ใด ใครมีพระคุณต่อมหาวิทยาลัย ผมยกย่องท่านและผมถือว่าผมเป็นผลผลิต
ส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย เพราะสอนให้เรารักความเป็นธรรม สอนให้เราให้ความเป็นธรรมกับคนอื่นและ
เป็นความภาคภูมิใจที่เรามีอยู่

ผมอยากให้ศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันรำลึกถึง ผู้มีพระคุณต่อมหาวิทยาลัยทั้งผู้ที่ล่วงลับไป
แล้วยังมีชีวิตอยู่ เพราะกว่าจะมาเป็นธรรมศาสตร์ในทุกวันนี้มันไม่ง่าย ดังนั้นเมื่อเราได้ดี
ก็อย่าลืมที่มาของเราและจะทำให้เราไม่ลืมตัว

***** ศูนย์ข้อมูล "มติชน" 14 พ.ค. 2543

เก็บตก

ในสมัยที่โซเวียตรัสเซียกับสหรัฐอเมริกาแข่งขันกันว่า ใครจะได้เป็นเจ้าของอวกาศ
สามารถส่งมนุษย์อวกาศของตนขึ้นไปเดินเล่นบนโลกพระจันทร์ได้ก่อนกัน หลังจากขับเคี่ยวแข่ง
ขันกันพักหนึ่ง มนุษย์อวกาศอเมริกันกับมนุษย์อวกาศรัสเซียก็เดินทางขึ้นไปถึงโลกพระจันทร์
พร้อมกันพอดี ปรากฏว่าทั้งสองคนแปลกใจเต็มที เพราะปรากฏว่า บนโลกพระจันทร์นั้น
มีอายุนุ่มซิ่นดั่งของจีน นอนกระดิกเท้าอย่างภาคภูมิใจตนเองเป็นที่ยิ่ง

แกขึ้นมาได้อย่างไร? มีหน้าซำมาถึงก่อนพวกเราเสียอีก มนุษย์อวกาศรัสเซียกล่าวอย่าง
แปลกใจ

"นั่นสิ" มนุษย์อวกาศอเมริกันกล่าวเสริม "จีนยังไม่เคยคิดสร้างดาวเทียมเลยนี่ แล้วก็ยังไม่
เคยมีข่าวว่า สามารถสำรวจโลกพระจันทร์ได้เลย"

"ไม่เห็นแปลก" อายุนุ่มซิ่นดั่งตอบเรื่อยๆ "เราเพียงศึกษาคำสอนประธานเหมาเท่านั้น
แล้วจึงเล่นต่อตัวกันขึ้นมาในอวกาศ พลเมืองของเรามีหกร้อยล้านคน ไม่นานก็ขึ้นถึงโลกพระ
จันทร์ทันพวกท่านพอดี"

นายหมึก" รวบรวม